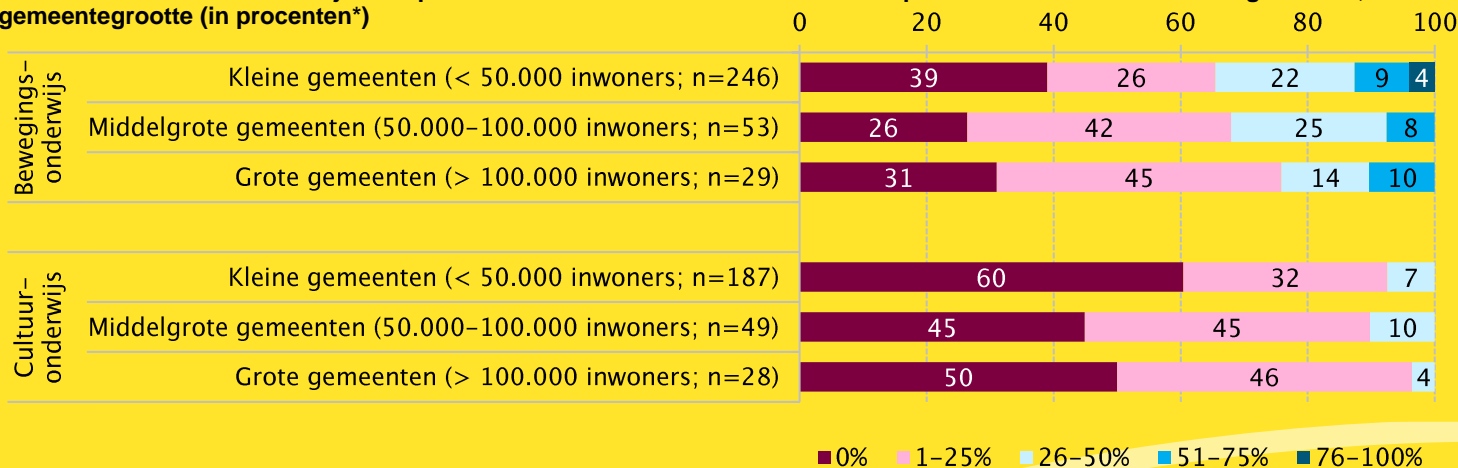

De inzet van buurtsport- en cultuurcoaches naar gemeentegrootte

Factsheet 2022/8

Eva Heijnen

Figuur 1. Percentage fte aan buurtsport- en cultuurcoaches dat wordt ingezet als vakleerkracht bewegingsonderwijs en vakleerkracht cultuuronderwijs ten opzichte van het totale aantal fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in de gemeente, naar gemeentegrootte (in procenten*)

Bron: Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021. Mulier Instituut.

* Door afronding van de percentages komt het totaal af en toe net boven of onder de 100 procent uit.

Inleiding

Op 1 september 2021 waren in Nederland ruim 6.000 buurtsport- en cultuurcoaches actief en is in totaal ruim 3.500 formatieplaatsen (fte) aan dergelijke functionarissen gerealiseerd (Van Stam et al., 2021). Gemeenten voeren zelf de regie binnen de Brede Regeling Combinatiefuncties (BRC). Daardoor verschilt de manier waarop de buurtsport- en cultuurcoaches worden ingezet voor de verbinding van sport en bewegen dan wel kunst en cultuur met andere sectoren en op verschillende leeftijds- en doelgroepen. De grootte van de gemeente bepaalt, niet geheel verrassend, hoeveel fte aan buurtsport- en cultuurcoaches er kan worden ingezet. In kleine gemeenten (minder dan 50.000 inwoners) is vanuit de regeling gemiddeld 5,5 fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in dienst, in middelgrote gemeenten (50.000-100.000 inwoners) 14,5 fte en in grote gemeenten (meer dan 100.000 inwoners) 42,6 fte.

Buurtsport- en cultuurcoaches krijgen een opdracht vanuit de gemeente, die meestal jaarlijks opnieuw wordt vastgesteld op basis van beleid en behoefte van de inwoners. Gemeenten hebben te maken met verschillende problematieken en ontwikkelingen, deels afhankelijk van de grootte van de gemeente. Deze hebben invloed op de wijze waarop de buurtsport- en cultuurcoaches worden ingezet. In deze factsheet wordt gekeken welk deel van de buurtsport- en cultuurcoaches op een bepaalde sector of

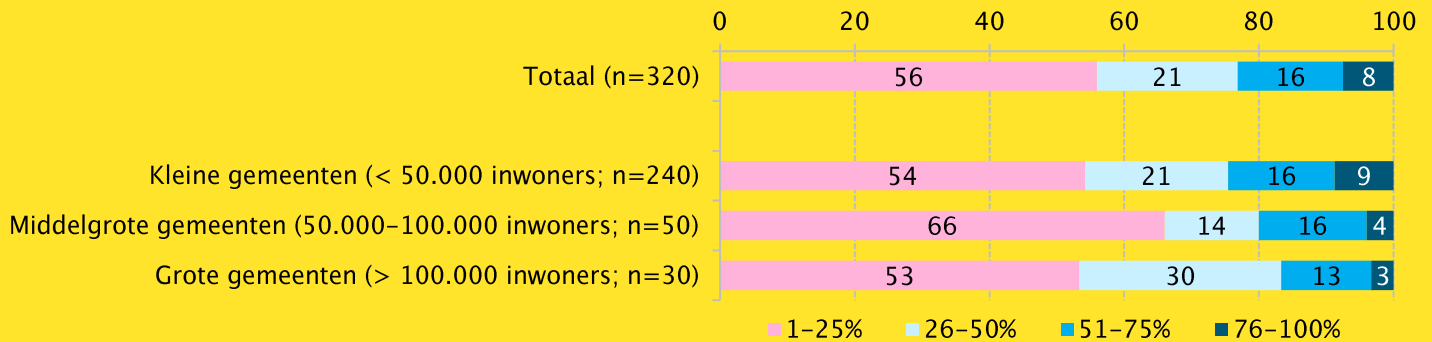
doelgroep wordt ingezet en hoe dit verschilt naar gemeentegrootte. Hiervoor is een verdiepende analyse uitgevoerd op de resultaten van de Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021 (zie verantwoording).

Primair onderwijs

In bijna alle gemeenten leggen de buurtsport- en cultuurcoaches in de sector sport en bewegen (99%) en kunst en cultuur (94%) een verbinding met het primair onderwijs. Buurtsport- en cultuurcoaches die actief zijn in het onderwijs hebben verschillende taken, bijvoorbeeld vakleerkracht bewegings- of cultuuronderwijs en/of het organiseren van buitenschools sport- en/of cultuuraanbod. Gemiddeld zetten gemeenten 33 procent van hun buurtsportcoaches in op het primair onderwijs (gemiddeld 3,2 fte). Dit is een aanzienlijk deel: alleen de inzet op de doelgroep kinderen is hoger. Cultuurcoaches worden door gemeenten gemiddeld voor 14 procent ingezet op het primair onderwijs (gemiddeld 1,4 fte; niet in figuur).

In totaal wordt 672 fte (in 210 gemeenten) als vakleerkracht bewegingsonderwijs ingezet en 186 fte (in 119 gemeenten) als vakleerkracht kunst en cultuur (niet in figuur). 35 procent van de kleine gemeenten zet meer dan de helft van hun buurtsportcoaches in als vakleerkracht bewegingsonderwijs (figuur 1). Bij middelgrote gemeenten is dat 33 procent en bij grote gemeenten 24 procent. Het percentage cultuurcoaches dat wordt ingezet als

Figuur 2. Percentage fte aan buurtsportcoaches dat wordt ingezet bij sportaanbieders* ten opzichte van het totaal aantal gerealiseerde fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in de gemeente, totaal en naar gemeentegrootte (in procenten**)

Bron: Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021. Mulier Instituut.

* Gemeenten waren verplicht om meer dan 0 fte in te vullen bij deze vraag als ze eerder hadden aangegeven in te zetten op deze sector.

** Door afronding van de percentages komt het totaal af en toe net boven of onder de 100 procent uit.

vakleerkracht cultuuronderwijs is over het algemeen lager dan het percentage buurtsportcoaches dat wordt ingezet als vakleerkracht bewegingsonderwijs. Het aandeel cultuurcoaches dat wordt ingezet als vakleerkracht cultuuronderwijs verschilt, maar blijft bij elke gemeente onder de 50 procent van het totaal (figuur 1). In kleine gemeenten worden cultuurcoaches in verhouding vaker helemaal niet ingezet als vakleerkracht cultuuronderwijs dan in middelgrote en grote gemeenten.

Kinderopvang

In 64 procent van de gemeenten verbinden buurtsportcoaches sport en bewegen met de kinderopvang. In 28 procent van de gemeenten verbinden cultuurcoaches de kinderopvang met kunst en cultuur (niet in figuur). Kinderopvang is op te delen in kinderdagverblijf (kinderen van 0-3 jaar) en buitenschoolse opvang (kinderen van 4-12 jaar). In de resultaten die hierna volgen zijn de sectoren sport en bewegen en kunst en cultuur samengenomen.

De inzet van buurtsport- en cultuurcoaches op kinderdagverblijven is in de meeste gemeenten niet groot: de totale inzet is 82 fte (in 191 gemeenten). 97 procent van de gemeenten zet een kwart of minder van hun buurtsport- en cultuurcoaches in op deze sector. Bij een kwart van de kleine gemeenten wordt geen enkele buurtsport- en cultuurcoach ingezet op het kinderdagverblijf, net als bij

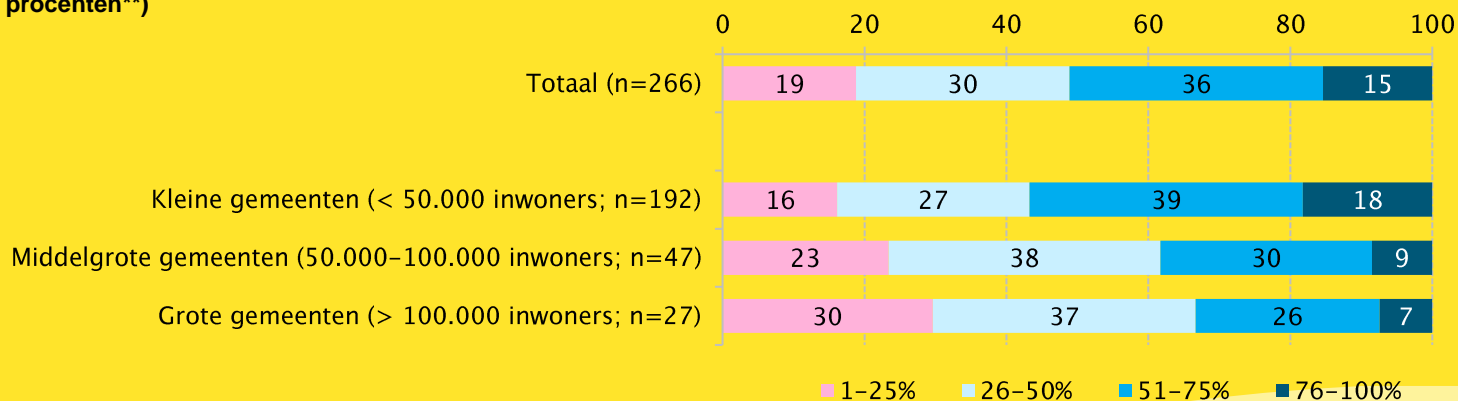
20 procent van middelgrote gemeenten en 15 procent van de grote gemeenten (niet in figuur).

Ook de inzet op de buitenschoolse opvang is niet heel groot: de totale inzet is 194 fte (in 191 gemeenten). 87 procent van de gemeenten zet een kwart of minder van hun buurtsport- en cultuurcoaches op deze sector in. In grote gemeenten worden buurtsport- en cultuurcoaches minder ingezet op de buitenschoolse opvang dan in middelgrote en kleine gemeenten (niet in figuur).

Sportaanbieders

In bijna alle gemeenten leggen buurtsportcoaches verbinding met sportaanbieders (96%). Binnen de sector sportaanbieders wordt 58 procent van de buurtsportcoaches ingezet bij sportverenigingen, 11 procent bij een commerciële sportaanbieder en 31 procent bij een andersoortige sportaanbieder (denk aan zorginstellingen, fysiotherapeuten of hardlopgroepjes). Buurtsportcoaches houden zich onder andere bezig met het versterken en adviseren van het (vrijwillig) kader of het bevorderen van de samenwerking tussen organisaties. Gemiddeld zetten gemeenten 31 procent van hun buurtsportcoaches in bij sportaanbieders (gemiddeld 2,9 fte; niet in figuur). Kleine gemeenten lijken hier in verhouding iets vaker het grootste deel van hun buurtsportcoaches voor in te zetten dan middelgrote en grote gemeenten (figuur 2).

Figuur 3. Percentage fte aan buurtsport- en cultuurcoaches dat wordt ingezet bij de doelgroep kinderen* ten opzichte van het totaal aantal gerealiseerde fte aan buurtsport- en cultuurcoaches in de gemeente, totaal en naar gemeentegrootte (in procenten**)

Bron: Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021. Mulier Instituut.

* Gemeenten waren verplicht om meer dan 0 fte in te vullen bij deze vraag als ze eerder hadden aangegeven in te zetten op deze sector.

** Door afronding van de percentages komt het totaal af en toe net boven of onder de 100 procent uit.

Doelgroepen

Buurtsport- en cultuurcoaches zijn werkzaam voor verschillende leeftijds- en doelgroepen, zoals kinderen, ouderen, mensen met een beperking en mensen met een laag inkomen/lage sociaaleconomische status (SES).

Kinderen

In negen op de tien gemeenten worden buurtsport- en cultuurcoaches ingezet op kinderen van 0 tot en met 12 jaar. Gemiddeld zetten gemeenten de helft van hun functionarissen (gemiddeld 5,3 fte) in op deze doelgroep, het meest van alle doelgroepen (niet in figuur). In kleine gemeenten worden in verhouding meer functionarissen ingezet op de doelgroep kinderen dan in middelgrote en grote gemeenten: in 57 procent van de kleine gemeenten wordt meer dan de helft van de buurtsport- en cultuurcoaches ingezet op deze doelgroep tegenover 38 procent bij middelgrote gemeenten en 33 procent in grote gemeenten (figuur 3).

Ouderen

In 81 procent van de gemeenten worden buurtsport- en/of cultuurcoaches ingezet op de doelgroep ouderen. Gemiddeld zetten deze gemeenten 13 procent van hun functionarissen (gemiddeld 1,3 fte) in op deze doelgroep (niet in figuur). De inzet van functionarissen op ouderen verschilt sterk tussen gemeenten, maar blijft altijd onder de

50 procent. Bij kleine gemeenten lijkt een iets hoger percentage buurtsport- en cultuurcoaches te worden ingezet op ouderen dan bij middelgrote en grote gemeenten.

Mensen met een beperking

In 78 procent van de gemeenten worden buurtsport- en/of cultuurcoaches ingezet op de doelgroep mensen met een beperking, een chronische aandoening of gedragsproblematiek. Gemiddeld zetten deze gemeenten 9 procent van hun functionarissen (gemiddeld 0,9 fte) in op deze doelgroep. De inzet van de functionarissen op mensen met een beperking verschilt sterk tussen gemeenten, maar blijft meestal onder de 50 procent (niet in figuur). Bij middelgrote gemeenten lijkt een iets hoger percentage van het totale aantal buurtsport- en cultuurcoaches te worden ingezet op mensen met een beperking dan bij kleine en grote gemeenten.

Mensen met een laag inkomen/lage SES

In 61 procent van de gemeenten worden buurtsport- en/of cultuurcoaches ingezet op de doelgroep mensen met een laag inkomen/lage SES. Gemiddeld zetten deze gemeenten 12 procent van hun functionarissen (gemiddeld 2,2 fte) in op deze doelgroep. De inzet van functionarissen op de doelgroep van mensen met een laag inkomen/lage sociaaleconomische status verschilt sterk tussen

gemeenten. Grote gemeenten lijken een hoger percentage buurtsport- en cultuurcoaches in te zetten op deze doelgroep dan middelgrote en kleine gemeenten. Zo zet 17 procent van de grote gemeenten die erop inzetten ten minste de helft van hun functionarissen in op deze doelgroep, terwijl van zowel middelgrote als kleine gemeenten 'slechts' 3 procent ten minste de helft van hun functionarissen inzet op deze doelgroep (niet in figuur).

Conclusie

Buurtsport- en cultuurcoaches worden op veel verschillende sectoren en doelgroepen ingezet. De grootte van de gemeente hangt logischerwijs samen met het totale aantal fte aan buurtsport- en cultuurcoaches dat kan worden ingezet. Hierdoor kan in grotere gemeenten op meer verschillende sectoren en doelgroepen worden ingezet (Heijnen & Vrieswijk, 2022).

Buurtsport- en cultuurcoaches worden in verhouding het meest ingezet op de doelgroep kinderen. Al vanaf het begin van de impulsregeling in 2008 leggen buurtsportcoaches de verbinding met deze groep. Daarnaast wordt een groot deel van de buurtsportcoaches ingezet op het primair onderwijs en sportaanbieders.

Functionarissen in kleine gemeenten lijken zich minder vaak te richten op specifieke doelgroepen (denk aan mensen met een beperking). In kleinere gemeenten moeten keuzes worden gemaakt, omdat er minder functionarissen beschikbaar zijn. Mogelijk kiezen kleine gemeenten vaker voor doelgroepen die voor de functionarissen goed te bereiken en te activeren zijn (zoals sportaanbieders en kinderen).

Referenties

Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). Gemeentegrootte en inzet van buurtsportcoaches. *Sport & Gemeenten*, 70(1), 26-29.

Van Stam, W., Heijnen, E., & Vrieswijk, S. (2021). *Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021*. Mulier Instituut.

Verantwoording

De landelijke monitoring van de BRC is een jaarlijks onderzoek dat door het Mulier Instituut wordt uitgevoerd onder alle gemeenten die deelnemen aan de BRC. Daaraan gekoppeld is een jaarlijkse rapportage met de belangrijkste resultaten op landelijk niveau en een rapportage op gemeentelijk niveau. Deze jaarlijkse rapportages bieden het ministerie van VWS en de uitvoerende partijen de mogelijkheid het beleidsproces (tussentijds) te evalueren en bij te sturen. Aan de meest recente [Monitor Brede Regeling Combinatiefuncties 2021](#) hebben 335 (van de 348) gemeenten meegedaan.

Voor deze factsheet is een verdiepende analyse uitgevoerd op de resultaten van de meest recente monitor. Het aantal gemeenten waarop een aantal/percentage is gebaseerd kan lager dan 335 zijn, als minder gemeenten een specifieke vraag hebben beantwoord (bijvoorbeeld omdat een gemeente niet inzet op een bepaalde doelgroep). Door een fout in de routing bij het invullen van de vragenlijst heeft een klein aandeel van de gemeenten over fte naar doelgroepen (zoals kinderen en ouderen) niet gehad en zijn daardoor niet meegenomen in de analyse bij deze vragen.

Meer lezen

Alle resultaten van onderzoeken van het Mulier Instituut over de Brede Regeling Combinatiefuncties vindt u [hier](#).